

DEPUTAT ÎN PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA
ДЕПУТАТ ПАРЛАМЕНТА РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare nr.105

MD-2073, Кишинэу, пр. Штефана чел Маре, 105

29 martie 2010

V.T.10 Nr. 142

Domnului Dumitru PULBERE,
Președinte al Curții Constituționale

Onorată Curte,

În conformitate cu prevederile art. 135 din Constituția Republicii Moldova, art. 25 din Legea cu privire la Curtea Constituțională și art. 38 alin. (1) din Codul juridiciei constituționale, Vă remitem, alăturat, sesizarea privind interpretarea art.141 , art.142 și art.143 din Constituția Republicii Moldova.

Reieșind din importanța deosebită a problemei abordate, solicităm examinarea prezentei sesizări **în regim de urgență.**

Anexă:

- Sesizarea privind interpretarea art. 141, art. 142 și art. 143 din Constituția Republicii Moldova ;

Cu cea mai înaltă considerație pentru Onorata Curte,

Deputați în Parlament

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA		
INTRARE NR.	86	
29	03	2010

[Handwritten signatures of several members of the Parliament]

S E S I Z A R E

**privind interpretarea art. 141, art. 142 și art. 143 din
Constituția Republicii Moldova**

Prin prezenta sesizare, solicităm interpretarea art. 141, art. 142 și art. 143 din Constituția Republicii Moldova.

Necesitatea interpretării acestor norme constituționale a apărut odată cu constatarea unei probleme de drept care rezultă din caracterul ambiguu și neclar al dispozițiilor constituționale.

Potrivit art. 75 alin.(1) din Constituție, cele mai importante probleme ale societății și ale statului sunt supuse referendumului.

Referendum poate fi **declarat** de către Parlament, în temeiul art. 66 lit. b) și de Președintele Republicii Moldova, în temeiul art. 88 lit. f).

În conformitate cu prevederile art.143 din Codul electoral, în funcție de natura juridică a problemelor supuse referendumului, referendumurile republicane pot fi constituționale, legislative și consultative.

Referendumului constituțional sunt supuse propunerile privind revizuirea Constituției.

Potrivit art. 72 alin. (2) din Constituție, legile constituționale sunt cele de revizuire a Constituției, iar procedura și modul de revizuire a Constituției este reglementat de Titlul VI al Constituției, art. 141 – art. 143.

Astfel, art. 141 din Constituție prevede expres și limitativ subiecții cu drept de inițiativă de revizuire a legii supreme, și faptul că proiectele de legi constituționale vor fi prezentate Parlamentului numai împreună cu avizul Curții Constituționale adoptate cu votul a cel puțin 4 judecători.

Analizând aceasta normă putem concluziona, că Constituția clar stipulează atât subiecții care pot iniția revizuirea acesteia, cât și unicul organ, Parlamentul Republicii Moldova, care poate realiza această revizuire.

Articolul 142 din Constituție fixează limitele revizuirii, adică obiectul revizuirii și circumstanțele în care se solicită revizuirea. Iar art.143 stabilește clar și precis procedura de revizuire a Constituției.

Analiza prevederilor art. 143 din Constituție face să concluzionăm, ca și în cazul prevederilor art. 141, că Parlamentul Republicii Moldova este unicul organ abilitat să revizuiască Constituția fără nici o altă investitură specială.

În același timp, nici un articol din Constituție nu prevede modul de abrogare al acesteia sau adoptare a noii Constituții.

În aceasta ordinea de idei și reieșind din definiția noțiunii de „revizuire”, putem afirma, că sub noțiune de „revizuire a Constituției” **se subînțelege nu doar modificarea sau completarea** propriu zisă a prevederilor constituționale, **ci și abrogarea anumitor norme sau în întregime, prin adoptarea unei noi Constituții.**

În acest context, la revizuirea și adoptarea unei noi Constituții este necesar de respectat toate condițiile și cerințele prevăzute de articolele 141 – 143 din Constituție, și unicul organ de adoptare a acesteia este Parlamentul Republicii Moldova prin votul a două treimi din deputați.

Totodată, aceste argumente și idei, nu sunt susținute de unii lideri politici și deputați ai Alianței pentru Integrare Europeană, care afirmă, că adoptarea unei noi Constituții poate fi realizată prin intermediul referendumului național, ocolind unicul organ legislativ.

Anume acest fapt, după opinia noastră, are un caracter ambiguu și nu este clar, astfel, pe de o parte, se afirmă că unicul organ abilitat cu dreptul de a abroga Constituția Republicii Moldova prin adoptarea unei noi Constituții este Parlamentul, iar pe de altă parte, se susține că adoptarea unei noi Constituții poate fi realizată prin intermediul referendumului național (constituțional), ocolind unicul organ legislativ.

Ținem să menționăm că, în pofida faptului că aceste articole din Constituție deja au fost interpretate de către Curtea Constituțională prin adoptarea mai multor hotărâri de interpretare (Hotărârile Curții Constituționale nr.21 din 2 iulie 1998, nr.57 din 3 noiembrie 1999 etc.), totuși, abordarea problemelor era cu totul diferită, s-au dat răspuns la alte întrebări iar abordarea chestiunii sub aspectul prezentei sesizări necesită o interpretare exhaustivă.

Avînd în vedere că problemele descrise nu pot fi soluționate, la moment, prin altă procedură legală, în vederea eliminării ambiguităților divergențelor juridice, precum și pentru determinarea sensului exact al normelor constituționale, în temeiul art. 135 alin. (1) lit. b) din Constituție, art. 4 din Legea cu privire la Curtea Constituțională și art. 4 din Codul jurisdicției constituționale, solicităm Curții Constituționale să interpreteze prevederile art. 141, art. 142 și art.143 din Constituția Republicii Moldova sub următoarele aspecte:

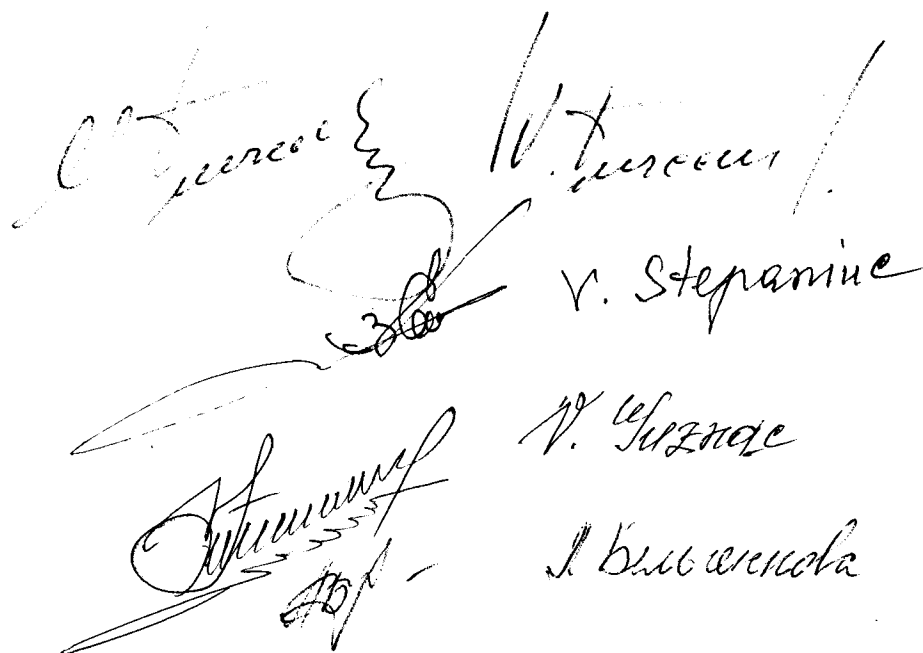
1. Prin noțiune de „revizuire a Constituției” prevăzută și reglementată de articolele 141 – 143 din Constituția Republicii Moldova, se subînțelege doar modificarea sau completarea propriu zisă a prevederilor constituționale, ori și abrogarea anumitor norme, sau în întregime prin adoptarea unei noi Constituții ?

2. Adoptarea unei noi Constituții ține numai de competența Parlamentului, în condițiile respectării procedurii prevăzute de articolele 141 – 143 din Constituție ?

3. Dacă poate fi aplicată altă metodă de adoptare a noii Constituții, decît prin intermediul Parlamentului, este obligatoriu să fie respectate condițiile, mecanismul și termenele prevăzute de articolele 141 – 143 din Constituție ?

4. În cazul în care o nouă Constituție urmează a fi aprobată prin referendumul constituțional, este necesar ca aceasta (Constituție), în prealabil ori ulterior, să fie adoptată și de Parlament cu votul a două treimi din deputați ?

5. Reieșind din prevederile art. 141 din Constituție, Președintele Republicii Moldova are dreptul să inițieze referendumul constituțional privind revizuirea Constituției, ori cel privind adoptarea unei noi Constituții ?

V. Stepaniuc
N. Guznea
I. Băucă